

Progressivitet via interaktionelle resurser og partikler i skrevet online interaktion

1. Talesprog eller skriftsprog?

Siden computermedieret kommunikation (CMC) blev en almindelig udbredt kommunikationsform i 1990'erne – ”the golden age for CMC” (Herring, 2010, s. 1) – har en ontologisk diskussion af hvorvidt kommunikationen skulle forstås og analyseres som skriftsprog eller talesprog, og hvorvidt eksisterende teorier og kategorier kunne overføres til CMC-analyser, været central (Androutsopoulos, 2013, s. 236ff.). Forskellige begreber og begrebspar er blevet foreslået, fx ”written interaction” og ”oral” versus ”literate strategies” (Tannen, 2013, s. 99), ”conversation-like” (Herring, 2010) og ”netspeak” (Crystal, 2011), men det er fortsat ikke systematisk og udtømmende belyst hvilke begreber og analytiske tilgange der mest adækvat fanger det særegne ved den type interaktion. Det er mit mål med artiklen at bidrage til præcisering ved at fokusere på det konversationsanalytiske begreb ”progressivitet” (Schegloff, 2007).

Da artiklens tilgang er konversationsanalytisk som en ”digitised method” (Giles et al., 2015, s. 46), dvs. metode overført til digital kommunikation, vil relevansen og prægnansen af de centrale begreber ”turtagning” og ”turallokering” i online sprogbrug (Garcia & Jacobs, 1999; Schönfeldt & Golato, 2003; Meredith & Potter, 2014) blive diskuteret. Hvad indebærer denne begrebsbrug, og er online skrevet interaktion så samtaleagtig at begreberne giver mening, om end i en tillempet udgave?

I forlængelse af den diskussion vil jeg argumentere for at forventningen om respons også i skrevet interaktion er så stærk at vi kan tale om præference for progressivitet. Progressivitet ser jeg i første del af analyseafsnittet dels i den mediegenererede mikrokommunikation ”digitale kvitteringer”, dels i brugermedieret mikrokommunikation som fx adressering og likes på Facebook, som jeg vil analysere i for-

hold til forskellige mediers ”affordans” (Hutchby, 2001, s. 26), her forstået som det at mennesker (og andre væsner) orienterer sig i retning af hvad objekter giver dem af handlemuligheder. I analysens anden del vil interaktionelle analyser af partiklerne *hm*, *øh* og *nå* i webchat tjene til yderligere uddybning og diskussion af begrebet progressivitet som nøgle til at forstå CMC’s interaktionelle særkende. De omtalte partikler ansues traditionelt som talesprogsord der bl.a. har betydning for turkonstruktion og turtagning i samtaler (Gardner, 1997; Nielsen & Nielsen, 2005; Emmertsen & Heinemann, 2010; Heritage, 2015), men spørgsmålet er om det samme gør sig gældende i skrevet online interaktion hvor forhandlingen af turkonstruktion og turtagning ikke foregår synkront som det gør i samtaler. Selv om vi til tider kan opleve at den skrevne interaktion bliver meget tempofyldt, kommer vi aldrig til at skrive ’i munden på hinanden’, og selv om der skrives samtidig, vil det i langt de fleste systemer være usynligt for deltagerne (Meredith & Stokoe, 2014). De skift mellem deltagerne der foregår i asynkron og kvasisynkron (Meredith & Stokoe, 2014, s. 182) skrevet interaktion, er ikke fintunet i samme grad som i samtaler hvor overgangsrelevante steder kan forudses (projiceres) og dermed forhindre overlap (Sacks, Schegloff & Jefferson 1974). I reglen er det tværtimod sådan at skrevet online interaktion “violate the ‘no-gap, no overlap’ principle” (Herring, 2010). Med analysen af partiklerne ønsker jeg at vise hvordan deltagerne markerer temporal sensitivitet (Fox Tree, 2015) og dermed præference for progressivitet og fremdrift.

2. Tidligere forskning

En ofte fremført påstand er at computermedieret kommunikation er en hybrid mellem skrift og tale (se fx Ferrara, Brunner & Whittemore, 1991; Baron, 2008; Herring, 2010; Crystal, 2011; Tannen, 2013). Afklaringen af skrevet online interaktion som kommunikationsform har længe budt forskerne modstand fordi den måde at kommunikere med hinanden på er ’in between’ med talesproglige og skriftsproglige træk.

En udbredt begrebsliggørelse af kompleksiteten ses i Koch & Oesterreichers opfattelse af tale- og skriftsprog som noget konceptuelt fremfor materielt-fysisk (Koch & Oesterreicher, 1985); en fremstil-

ling der trods intentionen om at forstå fremtrædelserne som et kontinuum ofte ender som reproduktion af dikotomien tale versus skrift (jf. mere udførlig kritik hos Jensen, 2014, s. 15ff). Jensen foreslår i stedet en anden klassifikationsmodel af Koch & Oesterreicher, det såkaldte diasystem, og bruger det til at påvise at den ofte anførte påstand at kommunikationen i de nye skriftlige medier er talesprog, er en sammenblanding af mindst to systemer i denne model. Jensen advarer mod at overføre logikker fra en sprogform til en anden fordi man risikerer både at overfortolke og overse væsentlige elementer. Til eksempel bør skriftlige udvekslinger online ikke kaldes ture da udvekslingen ikke følger alle samtalsens turtagningsprincipper fordi præmisserne adskiller sig fundamentalt fra dem der er i samtaler, idet ”det samarbejde der foregår i og med udformningen af det sagte” (Koch & Oesterreicher, 1985, s. 22 – min understregning) ikke kan udføres på samme måde på skrift. Lige som Meredith & Potter (2014) vil jeg dog nuancere dette og anføre at konversationsanalysens kernebegreber ”tur” og ”turtagning” stadig er anvendelige i en tilpasset og kontekstafhængig forståelse. Man kan i reglen¹ ikke afbryde og overlape online (Schönfeldt & Golato, 2003, s. 248), men den skiftevis interaktion, hvor det enkelte indlæg er sekventielt orienteret mod de andre indlæg, er præget både af en organisering, en konversationspræferencestruktur og en progressivitet der minder meget om samtalsens. Det giver derfor stadig mening at analysere indlæggene som ture i sekvenser, dvs. ud fra et princip om sekventialitet forstået som det at ”the parts which are occurring one after the other, or are in some before and after relationship, have some organisation as between them” (Sacks 1987 (1973), s. 54), mens dele af det helt udfoldede turtagningssystem som fx turallokerings teknikker, ”starting first” (Sacks, Schegloff & Jefferson, 1974, s. 718), ’rush through’-teknikker² (Schegloff, 1987, s. 77), overlap og afbrydelser ikke kan anvendes.

Det interaktionelle perspektiv på online interaktion der anlægges i denne artikel, er som allerede antydnet ikke nyt. Forskere har bl.a. undersøgt konstruktionen af åbninger (Rintel et al., 2001; Hougaard, 2004; Antaki et al., 2005), turtagningspraksisser (Herring, 1999; Als-

bæk, 2005; Laursen, 2006; Gibson, 2009; Baron, 2010; Crystal, 2011) og reparatur (Schönfeldt & Golato, 2003; Meredith & Stokoe, 2014). Relevansen af CA i forhold til CMC generelt er bl.a. diskuteret af et netværk omkring ”Microanalysis Of Online Data (MOOD)” (Gilles et al., 2015) og af Meredith & Potter (2014). Det at analysere og argumentere ud fra begrebet præference for progressivitet er heller ikke nyt, men det er hidtil primært sket i CA-analyser af mundtlige samtaler (se fx Stivers & Robinson, 2006; Schegloff, 2007). Idet man forstår præference som ”en påviselig, strukturel tilbøjelighed uafhængig af deltagerens personlige relationer eller private lyster” (Steensig, 2001, s. 42), kan man i samtaler iagttage flere samtidige præferencesystemer. Sacks taler om præference for indlægs (tures) kontiguitet, dvs. at indlæg placeres i hinandens umiddelbare nærhed, også kaldet nærhedspar/adjacency pairs, og om præference for de samtalendes enighed, dvs. ”preference for agreement” (Sacks, 1987 (1973), s. 58). Stivers & Robinson undersøger to præferencesystemer i forhold til spørgsmål-svar-strukturer hvor der dels er præference for at adressaten (dvs. den der udpeges til at svare) svarer på spørgsmålet frem for andre, dels præference for et regulært svar fremfor andre former for respons der ikke kan tælle som svar (Stivers & Robinson, 2006). Deres undersøgelse viser at de samtalende foretrækker at der overhovedet kommer et svar på spørgsmålet, fremfor at det er den konkret udpegede der bringer svaret. Dette ser de som en ”observable preference for progressivity in interaction” (Stivers & Robinson, 2006, s. 367).

Progressivitet er det at ”interactions are concerned with advancing in-progress activities through sequences” (Stivers & Robinson, 2006, s. 386). Med Schegloffs ord handler det om samtalens strukturelle fremdrift: ”Sequences are the vehicle for getting some activity accomplished, and that response to the first pair part which embodies or favors furthering accomplishment of the activity is the favored – or, as we shall term it, the preferred – second pair part” (Schegloff 2007: 59). I reglen ”foretrækker” de samtalende systematisk de handlinger der hurtigst og mest effektivt afslutter en sekvens, fx svaret på et spørgsmål, og dermed giver progressivitet i samtalen (Stivers & Robinson, 2006, s. 387). Systematikken omkring progressivitet er dog ikke

kun strukturelt mekanisk, men rummer også sociale og relationelle aspekter idet 'præferencereglerne' kan bruges som sociale styringsmekanismer: De er også "resources by which persons' rights are maintained or violated" (Stivers & Robinson, 2006, s. 387).

3. Data og metode

Det primære datagrundlag for analyserne og diskussionen er 8651 chatindlæg³ i to forskellige offentligt tilgængelige webchatrum der blev indsamlet i foråret og efteråret 2000 i forbindelse med mit ph.d.-projekt (Hougaard, 2004, s. 58ff). Webchat er valgt fordi det i modsætning til fx IRC (Internet Relay Chat) og Facebookchat ikke er afhængig af at deltagerne downloader et særligt program, og i modsætning til fx virksomhedschat ikke bruges arbejdsrelateret. Data er på den måde indsamlet for at nå så bredt et brugerfelt som muligt. Chatternes anonymitet udelukker præcise sociolingvistiske analyser, men på baggrund af brugerinterviews og chatrummenes navne (Andre Unge og Andre Seniorer) anslås det at brugerne er mellem 12 og 55 år gamle og repræsenterer begge køn (Hougaard, 2004, s. 70). Materialet består af polyloger (dog maks. 40 deltagere ad gangen i hvert chatrum) uden timestamps for de enkelte indlæg hvis rækkefølge fremstår som deltagerne så den på deres egen skærm⁴. Da der i artiklen primært fokuseres på partiklernes funktion i forhold til progressivitet, er det desuden relevant at anføre at 45 % af deltagerne var meraktive, dvs. bidrog med mere end 3 indlæg (Hougaard, 2004, s. 69), og at sociogrammer over interaktionen (Hougaard, 2004, s. 77-80) viser høj grad af indbyrdes kontakt. Materialet egner sig derfor til en undersøgelse af hvordan deltagerne holder en hverdagsagtig interaktion i gang.

Da chatmaterialet er fra år 2000, og mulighederne for digital skrevet interaktion har ændret sig meget siden da, har jeg valgt at supplere datagrundlaget med enkelte eksempler på interaktion på det sociale medie hvis brugergrænseflade minder mest om chat, nemlig Facebook, hvor man både kan have polyloger og næsten synkron interaktion (Messenger). Facebook er desuden valgt fordi det er det mest udbredte sociale medie i Danmark⁵. Chatmaterialet er ikke ano-

nymiseret pga. deltagernes brug af nicknames, mens data fra Facebook er delvist anonymiseret; data fra Vi Unges offentligt tilgængelige Facebookside fremstår uden deltagernes efternavn. Selv om deres kommentarers offentlighed ikke nødvendigvis er deltagerne præsenteret, har jeg vurderet at alle uddragene fra Facebook anvendes etisk forsvarligt fordi de er uden personlige oplysninger.

4. Interaktionelle resurser i skrevet online interaktion

I skriftlig online interaktion er præferencestrukturerne ikke så stærke og systematiske som i ansigt til ansigt-samtaler. Man kan tale om en løs kohærens pga. emnernes hurtige skift og digression (Herring, 1999, s. 10) og en svækket sekventiel implikativitet, dvs. ”at de betingelser det enkelte indlæg stiller for de efterfølgende, er svagere, mindre klart definerede og knap så tvungne som i ansigt til ansigt-samtalen” (Hougaard, 2004, s. 141), hvad der sandsynligvis hænger sammen med at denne type interaktioner har meget anderledes vilkår hvad angår både synkronicitet mellem indlæggene, og det at indlæggene produceres ved at skulle skrives og sendes. Til eksempel rummer en manglende respons eller en længerevarende stilhed i denne type interaktion ikke samme konfliktpotentialer som i samtaler (Jefferson, 1989) da det både kan skyldes mediets algoritme der styrer hvilke indlæg den enkelte får at se (Tække, 2013), og det at deltagerne ikke altid er tilstede samtidig.

Som en videreudvikling af Herrings (1999) arbejde med at påvise interaktionel kohærens (Herring modbeviste den datidige udbredte tese at chat var inkohærent) vil jeg hævde at de fleste sociale medier har affordans for at tilbyde deltagerne handlemuligheder der øger sekventiel implikativitet og kohærens, samtidig med at det understøtter progressiviteten i interaktionen – nemlig gennem de interaktionelle resurser adressering, tagging, likes og digitale kvitteringer.

4.1. Adressering og tagging

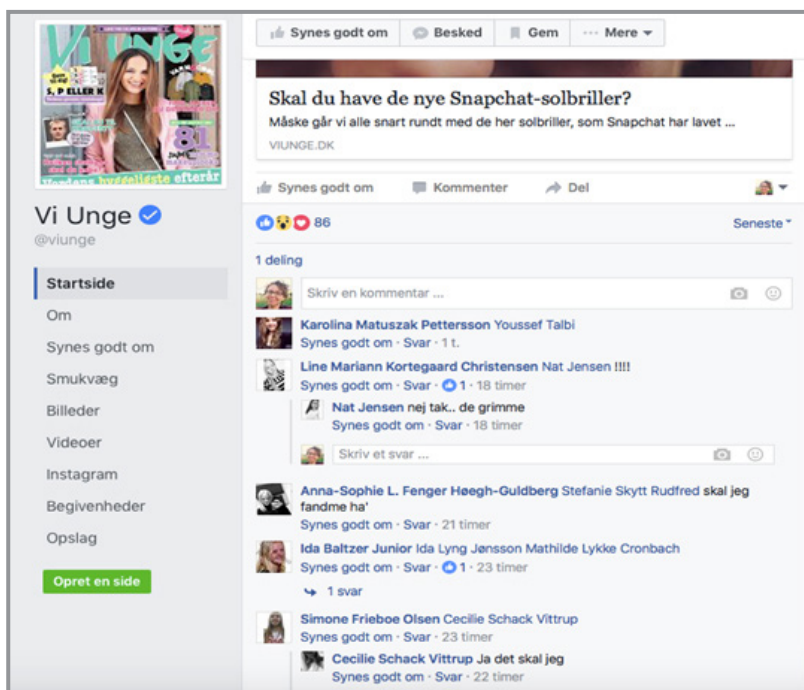
Adressering eller ”addressivity”, som Werry kalder det at udstyre sit indlæg med navngivet adressat (Werry, 1996), er en af de mest eksplicite måder at skabe sammenhæng og fremdrift på da denne

mekanisme både giver overblik og sammenhæng (Herring, 1999) og er udtryk for konditionel relevans eller ”vital adjacency” (Schönfeldt & Golato, 2003, s. 251) mellem indlæggen. Ved adressering udnytter man det at en direkte påkaldelse ved navns nævnelse har en forhøjet opmærksomhed og dermed også større sandsynlighed for at få svar. Adressering minder om CA-begrebet ”selected next speaker”⁶ og er i både mundtlig og skriftlig interaktion et stærkt og ofte anvendt eliciteringselement (Hougaard, 2004, s. 97; Stivers & Robinson, 2006, s. 376). I min ph.d.-afhandling fandt jeg ud af at de fleste adresserede indlæg fik respons, og at ikke-adresserede initiativer ofte forblev ubesvarede selvom de var udformet som spørgsmål (Hougaard, 2004, s. 97), så man kan dels udlede at præferencen for kontiguitet mellem spørgsmål og svar som nærhedspar (Sacks, 1987 (1973), s. 58) ikke er så stærk i chatkommunikationen som i samtaler, dels at adressering sammen med adressatrelevans (Andersson & Furberg, 1979, s. 15), dvs. det at markere indlægget som relevant og passende for adressaten, styrker den interaktionelle kohærens.

Adressering anvendes i webchat med mange deltagere også som en form for trackingsystem fordi den enkelte deltager derved kan orientere sig og navigere i de mange samtidige indlæg og finde dem der eksplicit kræver respons (Herring, 1999; Hougaard, 2004, s. 22). Uden adressering ville interaktionen i nogle tilfælde, fx ved 40 samtidige deltagere, blive uoverskuelig for den enkelte og potentielt hæmme interaktionen. Det er oplagt at se adressering som indirekte udtryk for medialisering fordi deltagerne af mediets uoverskuelige struktur så at sige tvinges til at finde de midler der i den konkrete sammenhæng (og i det konkrete medie) virker befordrende for fremdriften i interaktionen.

En form for eksplicit adressering der er meget udbredt i sociale medier såsom Facebook, Twitter og Instagram, er tagging hvor man skriver modtagerens brugernavn (eventuelt sammen med et foranstillet @⁷) og derved skaber et link til denne. Taggings virkemåde skifter lidt fra medie til medie, men fælles er at adressaten får en digital notifikation om handlingen samtidig med at adressatens navn ændres til et link til dennes profilside. Denne type affordans kan ses

som mediets præference for distribution fordi det skaber mulighed for yderligere trafik, hvad der er i mediernes kommercielle interesse. En særlig type tagging ses når adressaten tagges i en kommentar på Facebook og derved gøres opmærksom på det kommenterede indlæg, som det ses i eksempel 1 hvor 39 har kommenteret og tagget en eller flere andre i Vi Unges opslag, der indeholder et link til en bestemt artikel på Vi Unges hjemmeside.

Eksempel 1. (Vi unge).

Samtlige 39 kommentarer indeholder tags; de 22 af kommentarerne består udelukkende af et eller flere tags, dvs. uden ledsagende kommentar eller forklaring på hvorfor de har lavet dette tag. I nogle tilfælde giver den taggedede en respons der, som det ses i uddraget, svarer på spørgsmålet i artiklens rubrik *Skal du have de nye Snapchat-solbriller?* Den slags tagging er udbredt på virksomhedssider på Facebook der via ”sharing affordance” (Oeldorf-Hirsch & Sundar, 2015, s. 240) giver brugerne mulighed for at optræde som “opinion leaders in their net-

works, encourage discussion” (Oeldorf-Hirsch & Sundar, 2015, s. 240). 29 (74 %) reagerer på at de er blevet tagget, hvad der viser en høj grad af sekventialitet i taggingen; de 17 heraf (59 %) reagerer med et like, hvad der kan tolkes som præference for progressivitet idet liket er den hurtigste og mest kommunikationsøkonomiske responsmulighed man har på Facebook, dvs. ud fra deisen hellere reagere hurtigt med et like end slet ingen reaktion. Ingen af de kommenterende har brugt den tredje mulighed at dele linket på deres egen Facebookvæg så alle deres venner ville få mulighed for at se deres handling. I stedet indskrænkes interaktionen til at foregå på Vi Unges Facebookside og bliver dermed til en mere afgrænset og målrettet interaktion mellem de direkte implicerede. Denne type tagging er også interessant fordi den befinder sig i det man kunne kalde Facebooks ”midleregion” (Meyrowitz, 1986, s. 42) hvor en privat interaktion udføres på en offentlig væg (her Vi Unges) og dermed har risiko for at blive en ansigtstruende handling (West & Trester, 2013, s. 139). En bevæggrund for denne handling er sandsynligvis at ”users do not feel the same sense of influence when they simply post or message others via private means” (2005:247). Tagging er en interaktionel resurse til at højne besvarelsen af offentlige opslag og dermed ens eget engagement i emnet og følelse af fællesskab (Oeldorf-Hirsch & Sundar, 2015, s. 248) og kan ses som et udtryk for præference for progressivitet.

4.2. Likes/Synes godt om

Ifølge PewResearchCenter er det at ’like’ den hyppigste handling der udføres på Facebook (Smith, 2014). På Twitter havde liket indtil efteråret 2015, hvor det blev ændret til et hjerteikon, form af en anerkendende stjerne (*to favorite*)⁸. På Facebook, hvor det blev introduceret i 2010, indeholdt det kun muligheden for at ”synes godt om” symboliseret med ”thumbs up”-tegnet indtil det i foråret 2016 blev udvidet med fem ekstra reaktioner⁹.

I et forsøg på at isolere den interaktionelle handling i det at like, dvs. uden at gå i detaljer med de seks forskellige udformninger af reaktionen på Facebook eller det at funktionen på Twitter og Instagram er udformet som et hjerte, er det oplagt at fremhæve den klare affordans

der ligger i at man tilskyndes til ved et enkelt klik at afgive en hurtig tilkendegivelse. I CA-termer tæller et indlæg på Facebook som en ”first pair part” (Sacks, Schegloff & Jefferson, 1974), og Facebook har arrangeret en plads til en ”second pair part” (Sacks, Schegloff & Jefferson, 1974) umiddelbart nedenfor indlægget (se eksempel 2) hvor *Synes godt om* (liket) er det første man støder på, dvs. både før muligheden for at kommentere og dele og før de øvrige 5 reaktioner som først viser sig ved ’mouse over’.

Eksempel 2. (Facebooks reaktionsikoner).

Liket er blevet tillagt forskellige betydninger, som fx at støtte og belønne andre og aktivere videndeling¹⁰, men også det at man simpelthen tilkendegiver at have set handlingen uden nødvendigvis at tillægge den tilkendegivelse nogen særlig følelse (West & Trester, 2013, s. 145). Liket kan med CA-briller betragtes som en måde hvorpå man undgår at være „hearable” as being silent” (Schegloff & Sacks, 1973, s. 295) og dermed spolere turtagningen, og som en måde at undgå ansigtstruslen i at indlæg slet ingen opmærksomhed får (West & Trester, 2013, s. 146).

Selv om liket ikke er en verbalsproglig handling, mener jeg stadig man kan tale om fatisk kommunikation i ægte Malinowskis forstand idet handlingen på samme måde som visse formulariske ytringer, som fx hilsner, binder deltagerne sammen ”by a tie of some social sentiment” (Malinowski, 1923, s. 479). I fatisk kommunikation er der “a preference for affirmation and consent” (Coupland, Coupland & Robinson, 1992, s. 209), hvad der må siges at være likets grundsubstans. På Instagram ses endog fænomenet ’likes for likes’ som en noget for noget-logik der alene sigter på at høste mange likes og dermed meget anerkendelse. Selv om nogle indlæg genererer så mange likes at det

enkelte likes ophavsmand forsvinder i mængden, vil det stadig være udtryk for “social cohesiveness and mutual recognition” (Coupland, Coupland & Robinson, 1992, s. 209).

Ifølge PewResearchCenter liker 44 % mindst en gang dagligt, mens kun 31 % angiver at de kommenterer lige så hyppigt (Smith, 2014), og Tannen (2013, s. 103) rapporterer om en udbredt accept af at man besvarer tekstbeskeder prompte, også selv om man befinder sig i en ansigt til ansigt-samtale – ”It takes so little time” (Tannen, 2013, s. 103). Likes forstået som fatisk kommunikation, og det tempo hvormed de afgives, kan dermed ses som et tegn på præference for det at få en reaktion fremfor en bestemt respons og dermed præference for progressivitet.

4.3. Markering af nærvær gennem digitale kvitteringer

Selv om online interaktionen for det mest er asynkron, er der alligevel elementer som monitorerer og hjælper os til at overvåge hinandens adfærd, og som på den måde understøtter oplevelsen af nærvær. Hvis man på Facebook har skrevet et indlæg i en gruppe, vil man, så snart andre klikker på gruppeindlægget, få en lille ’set-kvittering’ hvor det angives hvem der har set den, som i eksempel 3 hvor det angives at 31 ud af de 48 mulige i gruppen har set indlægget:

Eksempel 3. (Facebook).

Skriver man en chatbesked på Facebook, vil den lille set-kvittering tilmed angive hvornår beskeden er blevet set. *Set* er naturligvis ikke altid det samme som 'læst'; alligevel fortæller den mediegenererede kvittering at den eller de påtænkte modtagere har klikket på indlægget og dermed har været eksponeret for indholdet. Men tæller dette som respons, eller er det at forstå som en art minimalrespons? Med konversationsanalytiske øjne er det vigtigt at analysere hvordan en respons forholder sig til indholdet i det forrige indlæg og dermed synliggør eventuelt utilsigtede forståelser eller lignende. Denne samtalelogik som både de interagerende og samtaleanalytikerne orienterer sig imod, kaldes "next turn proof procedure" (Hutchby & Wooffitt, 2008, s. 13) og viser hvor stærk en interaktionel resurse responsen er. Minimalrespons er, som betegnelsen antyder, en minimal form for tilbagemelding der markerer at meddelelsen er modtaget (i samtaler at man har hørt det sagte, og ofte også at man giver den anden tilladelse til eller ligefrem opfordrer til at denne fortsætter talen). Eftersom set-kvitteringen ikke forholder sig til indholdet af indlægget, men heller ikke fungerer som fortsættersignal, kan den hverken tælle som respons eller minimalrespons. Alligevel forsøger afsenderen af indlægget at navigere i forhold til set-kvitteringen som et signal om hvad der nu kan ske i interaktionen; man kan naturligvis ikke forvente nogen respons før den anden faktisk har modtaget ens indlæg, men kan man til gengæld forvente respons når man har fået en set-kvittering, og hvordan kan man fortolke den tid der går mellem set-kvitteringen og den regulære respons? I chatinteraktion på Facebook læses set-kvitteringen naturligt som et signal om at bolden nu er på den andens banehalvdel, men hvor hurtigt kan man så forvente respons? Mit datamateriale er for spinkelt et grundlag at afgøre dette på, men alene det at hastigheden kan blive en overvejelse mellem de interagerende (Bennett, 2014), ser jeg som belæg for at set-funktionen er en vigtig interaktionel resurse der understøtter de interagerendes fornemmelse af progressivitet.

En lignende interaktionel resurse man som bruger af Facebooks chat og iMessage kan blive konfronteret med, er 'skriveprikker'; en "typing awareness indicator" (Bennett, 2014) eller et "writing icon"

(Meredith & Potter, 2014, s. 381), dvs. det at tre prikker i en boble markerer at ens nærværende interaktionspartner netop nu sidder og trykker på sit tastatur. Denne markering ikke blot af nærvær, men ydermere af synkron interaktion og fælles fokus, er indrettet så den nøje afspejler den andens øjeblikkelige interaktion. Skriver den anden noget, ses boblen med prikkerne, men holder den anden pause i skrivningen, forsvinder prikkerne på modtagerens skærm. Prikkerens forsvinden kan give anledning til forskellige tolkninger: ubeslutsomhed, omskrivninger, tøvende skrivestil fordi ”speed of response carries metamessages with regard to intentions” (Tannen, 2013, s. 111). For at undgå at sætte den slags afslørende spor vælger nogle at skrive deres indlæg i et tekstprogram før det indføres i chatten og sendes¹¹. Hvorvidt denne omgåelse af mediets indbyggede funktion er tegn på et ønske om at undslippe den afslørende mediegenererede mikrokommunikation, eller det handler om at undslippe det implicite pres om konstant og hurtig kommunikation, er uvist, men både skriveprikkerne og set-kvitteringen viser et i mediet indbygget højt fokus på nærvær.

5. Interaktionelle partikler

Fra mediegenereret mikrokommunikation vil jeg gå videre til den type brugermedieret mikrokommunikation der ses i sprogpartiklerne *hm*, *oh* og *nå*, hvis anvendelse i skrevet online interaktion jeg vil sammenligne med deres funktion i samtaler. Målet er at diskutere om et klassisk CA-perspektiv kan åbne for nye indsigter i den skrevne online interaktion uden derved at skulle benævne den talesprog. For at undgå at favorisere én tilgang frem for en anden har jeg valgt den overordnede term partikler der kan dække forskellige småord lige fra minimal respons, diskursmarkører og tøvelyde til interjektioner og adverbier.

I samtaler anvendes mange forskellige typer partikler, som fx minimalresponserne *ja*, *aha*, *mhm* og *nå* som lytteren bruger til at signalere interesse uden nødvendigvis at ville have ordet, og forskellige tøvelyde *a la oh* og *hmmm* som bl.a. udfylder pauser og måske indikerer behov for tid til at finde det rette ord uden at blive afbrudt,

dvs. som en form for turholdersignal (Nielsen & Nielsen, 2005, s. 91ff). Mange af disse partikler har turtagningsfunktion, men selv om den helt fintunede turtagningssystematik ikke er nødvendig i skrevet online interaktion, er der overraskende mange af disse og lignende partikler at finde. Jeg vil derfor undersøge brugen af de mest frekvente partikler, nemlig *hm*, *øh* og *nå* med henblik på at diskutere om konversationsanalysens begreber sekvens, præference og progressivitet kan hjælpe os i forståelsen af denne sprogbrug. Da *hm*, som nedenstående tabel viser, er den mest anvendte partikel i materialet, lægger jeg ud med den.

Hm	189
Øh	54
Nå	43
Nåh/nåe/nåå	60

Tabel 1. Oversigt over forekomster af *hm*, *øh* og *nå* i datamaterialet¹².

5.1. *Hm*

Selv om jeg gennem hele artiklen har cirklet om progressivitet som det interaktionelle omdrejningspunkt, vil jeg i analyserne lægge ud med en responsartikel som kan ses som en progressivitetshæmmer idet den signalerer eftertænkksomhed, tøven eller en grad af forbehold eller lettere uenighed med det foregående, dvs. dispræference. *Hm* udelukker altså ikke respons, men udskyder denne lidt og angiver at den er problematisk ved at være designet dispræfereret; det Nielsen & Nielsen kalder praksis-præference (2005, s. 70). *Hm*, der kan staves med et eller flere *m*'er, står i 85 % af tilfældene i begyndelse af indlægget¹³. I eksempel 4 indleder Ayla i linje 306 sit svar til Ruder Dames indlæg om sin alder med et *hmmmm*. Partiklen efterfølges af en høflig indvending og et grin:

290 Ayla:	* knuuuser lige Ruder Dame fordi hun kom tilbage *
291 Ruder Dame:	Ayla.....jammen så går jeg da i stykker..... *GG*
296 Ayla:	Ruder Dame>>> knuser not såååå hårdt altså *G*
303 Ruder Dame:	Ayla.....må jo lige tænke på min alder.... *GGG*
306 Ayla:	Ruder Dame>>>> hmmm den er jo not så gammel *G*
311 Ruder Dame:	Ayla.....nå nej...men det snakker vi ikk om... *G*

Eksempel 4. (Andre Seniorer, 28.11.2000).

Det alderstema som Ruder Dame slår an i linje 303, markeres som sjovt via *GGG*, der betyder 'griner meget', og nedtones med adverbialerne *jo* og *lige*. Med *hmmm*, *jo* og *G* viser Ayla i linje 306 en høflig, nedtonende uenighed der er designet som dispræference som en måde hvorpå hun imødekommer en social konvention om at afvise ytringer af typen 'jeg er dum/grim/gammel'. Ruder Dame anerkender efterfølgende dette idet hun skriver *nå nej*, og på den måde enes de om at emnet er uddebatteret, og at Ruder Dames problematisering af sin alder kan bagatelliseres; "the activity accomplished" (Schegloff, 2007, s. 59). *Hm* som markør af dispræference er nødvendig for at gøre interaktionen høflig idet Ayla dermed anerkender alder som et prekært emne før dets alvor affejes. Ved at give plads til anerkendelsessekvensen udviser Ayla fornemmelse for et hverdagsagtigt krav om høflighed og facework (Goffman, 2004/1967) der overtrumfer eller udsætter præferencen for progressivitet.

Som det ses i eksempel 5 mellem drengen Solgud og pigen S@ndr@, er det dog ikke altid lige ukompliceret at anvende *hm*-partiklen. Solgud skriver i linje 681 *hmm* kombineret med et nedtonende grin *G* som en reaktion på S@ndr@s forsøg på at sende ham et forsoningskys i linje 679, men S@ndr@ forstår tilsyneladende ikke hensigten som hun derfor spørger nærmere ind til i linje 693:

672 S@ndr@:	sol...-dumme jyde...-ejjiiii, jyder er gode nok...-se bare på Kim fra robinson... *G*
676 Solgud:	Sandra....jeg er ikke jyde Grrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr
679 S@ndr@:	*MØZ mØZ* sol...-ikke blive sur... *SXS*
681 Solgud:	Sandra.....hmm *G*
690 S@ndr@:	jeg sys alle er fra Århus... *GG* i Lawz øjne... *GG*
693 S@ndr@:	hvad hmm\`er du af sol??? *Sg*
698 Solgud:	<u>Sandra.....er du ikke i skole?</u>
700 S@ndr@:	<u>Sol...-nope... *Ss*</u>
703 Solgud:	Sandra....hmm\`er, af dit spæde forsøg på at kysse mig *G*
710 S@ndr@:	Sol...-hvad mener du med forsøg? *GG*
713 Solgud:	Sandra....du var bare ikke så go til det*S*, men øvelse gør mester
719 S@ndr@:	<u>Sol...-er i praktik i den her uge, men i dag, har jeg fri...nice ikk? *Sg*</u>
724 Solgud:	<u>Sandra....jo dejligt*S*, hva er du i praktik som?</u>
725 S@ndr@:	TAK sol...-det er da sidste gang jeg kysser dig... *G*
729 Solgud:	Sandra...nej det var første gang, men ikke sidste *SF*

Eksempel 5. (Andre Unge, 28.11.2000).

Adresseringen gør at S@ndr@ klart udpeges som modtager af ytringen, men eftersom hendes egen foregående ytring både indeholdt et kys *MØZ mØZ* og en anmodning om at Solgud ikke skulle blive sur, kan hendes usikkerhed både gå på hvad Solguds tilsyneladende utilfredshed er rettet mod, og om han mon faktisk er utilfreds. Partiklens sammensatte og indistinkte betydningspotentialer gør afkodningen usikker. I forhold til tesen om progressivitet vil jeg i dette eksempel påpege Solguds brug af *hmm* som en måde at bremse S@ndr@s ihærdige forsøg på i linje 679 at manipulere med hans følelser. Med *hmm* accepterer han ikke umiddelbart hendes handling hvad hun følgelig reagerer på i linje 693 og ønsker afklaret. Det interessante er blot at dette ikke sætter deres interaktion på standby, for samtidig med denne tråd stiller Solgud i linje 698 S@ndr@ et spørgsmål om skolegang som hun i linje 700 besvarer uafhængigt af snakken om *hm* (denne samtale er understreget i uddraget). De samme to personer fører altså to samtaler samtidig. Samtalers digression ses ofte i kvasi-

synkron online interaktion (Garcia & Jacobs, 1999, s. 363), hvad der dels kan skyldes at tidligere indlæg kan ses og besvares længe efter at de er leveret fordi interaktionen opleves som ”a multidimensional sequentiality rather than a linear sequentiality” (Garcia & Jacobs, 1999, s. 362), dels at deltagerne orienterer sig mod progressivitet der er så kraftig at en ny interaktion påbegyndes inden den igangværende afsluttes, som i eksemplet linje 690 og 698.

Alle *hm*-forekomsterne i materialet indikerer en grad af forbehold og tøven. Med *hm* køber man sig lidt betænkningstid (ses også kombineret med *tjaeee* og næsten altid efterfulgt af *tøveprikker*) og forsøger at gå imod præferencen for progressivitet, men den udbredte brug af *hm* kan også ses som en facebevarende handling (Goffman, 2004/1967, s. 46) fordi direkte og prompte svar kan synes uhøflige.

5.2. Øh

Øh er ikke nær så frekvent i materialet som *hm* og skrives nogle gange som *øhm*, hvad der gør en klar skelnen mellem de to partikler sværere at trække. *Øh* indikerer ligesom *hm* en grad af progressivitetsforsinkelse, måske kombineret med tøven, rådvildhed eller uvilje¹⁴. I CA-litteraturen behandles *øh* (*uh(m)*) oftest i forbindelse med reparatur og ”trouble in talking” (Schegloff, 2010, s. 133), men også andre funktioner, som fx markør for et dispræfereret svar, som det ses i nedenstående eksempel 6:

145 Ulrik:	Scarlet hvorfor vinkede du ikke igår???? *GG*
148 Scarlet kort:	Ulrik.... Øhhh - jeg vinker da tit.... hvorhen? *G*
151 Ulrik:	Scarlet jeg var jydeland....*GGG*

Eksempel 6. (Andre Seniorer, 18.10.2000).

Scarlet kort indleder sit indlæg i linje 148 med *øhhh* og markerer derved både en dispræfereret og problematisk respons fordi indlægget reelt set ikke er et svar på Ulriks spørgsmål og dermed ikke er den forventede reelle forklaring eller undskyldning, men i stedet en form for bortforklaring eller afledning, der dog følges op med et uddybende spørgsmål som Ulrik efterfølgende svarer på.

Selv om langt de fleste forekomster af *øh* i materialet markerer forsinkelse eller en form for tøven, er der også eksempler på det Schegloff kalder ”reason-for-initiating” an episode of interaction” (Schegloff, 2010, s. 166):

380 -=Blak=-*BhC*: Salem . var du med til auto ?? øøøhh ham monster Morten..ham ka jeg godt huske nu

Eksempel 7. (Andre Unge, 13.11.2000).

-=Blak=-*BhC* genoptager med *øøøhh* en tidligere samtale om *monster Morten* og designer via *øøøhh* sit bidrag til dette emne som dispræfereret fordi det er placeret umiddelbart efter et spørgsmål til Salem om et andet emne. Bidraget *ham monster Morten..ham ka jeg godt huske nu* skrives altså i forlængelse af et bidrag til en anden samtale og indledes derfor med en form for ”malplaceringsmarkør” (Nielsen & Nielsen, 2005, s. 63), nemlig det forlængede *øøøhh* der både fungerer som et ’apropos’ der markerer at det kommende har relevans, og som en markør af dispræference. I forhold til progressivitet kan man dermed se begge typer *øh* som en markør for at der nu bringes noget ind i sekvensen som er problematisk eller uforventeligt, og som er med til at udskyde fuldførelsen af de handlinger der ellers var lagt op til, dvs. som progressivitetshæmmende partikel.

5.3. *Nå/nåh/nåe*

Nå/nåh/nåe har mange forskellige betydninger og funktioner i dansk¹⁵; helt op til 46 forskellige anvendelser er der registreret (Nielsen, 2002, s. 53). *Nå* er hovedsagelig en responsmarkør, men har også funktion af ”skiftemarkør”, dvs. til nyt emne eller aktivitet eller som markør af kognitivt skift fra uinformeret til informeret (Nielsen, 2002). *Nå* kan også optræde sammen med andre partikler, fx i *nåja* eller *nå okay* som erkendelsesmarkører (Emmertsen & Heinemann, 2010). De forskellige funktioner hænger bl.a. sammen med *nås* sekventielle placering, dvs. om *nå* optræder i 1., 2. eller 3. tur (Nielsen, 2002, s. 54). I mit materiale optræder også mange forskellige typer *nå/nåh/nåe*, men jeg har valgt at fokusere på to typer af skiftemarkør:

skift i aktivitet, særligt når deltagerne forlader chatrummet, og skift i informerethed/erkendelse.

Nå kan i nogle anvendelser sammenlignes med det engelske *well* som ”a departure-indicating particle” (Heritage, 2015); i datamaterialet indikerer *nå* dog ikke kun at man ønsker at forlade et bestemt emne, men også et ønske om at forlade chatrummet; en helt reel ’departure’. Mange af mine deltagere annoncerer at de snart logger af chatrummet med et prælukker-indlæg der i en del tilfælde indledes af *nå* som i eksempel 8:

271 Majse:	Nå jeg vil til at smutte - endnu engang
275 Scarlet kort:	Majse... Du er sgu lidt af en rendemaske... *G*
276 Majse:	Kan i alle hygge jeg - sender *knuser*
278 Majse:	Scarlet, ja - det er fordi jeg er så frisk (ferie)
281 Majse:	*****BYE*****

Eksempel 8. (Andre Seniorer, 18.10.2000).

Majses arbejde med at forlade chatrummet bliver fordelt over hele tre indlæg hvad der indikerer vigtigheden af denne aktivitet, måske fordi en ”entusiastisk afsked kompenserer for den skade som den kommende adskillelse kan forvolde forholdet” (Goffman, 2004/1967, s. 72). På den måde bliver aktiviteten samtidig tidsmæssigt forlænget og dermed mere synlig for de øvrige deltagere så de får lejlighed til at bekræfte Majse inden hun har forladt chatrummet. I kraft af at *nå* fungerer som skiftemarkør, er den med til at skabe opmærksomhed om afskeden. *Nå* indikerer noget afsluttende og kommer i eksempel 8 til at markere beslutningen om at forlade rummet som et resultat af noget længe overvejet eller måske ligefrem tidligere annonceret.

Nå som markering af skift i informerethed/erkendelse er i chatten ofte stavet med forskellige grader af og former for forlængelse, dvs. *nåååå, nåe/nåeee* eller *nåh/nåhhh*, og er således en længere version af *nå*, der minder om det engelske change of state-token *oh* (Heritage 1984). *Nå* som erkendelsesmarkør indikerer at man netop nu har opdaget at man har indset/forstået/husket noget og fungerer ofte som en måde hvorpå man forsøger at håndtere mulige eller overfladiske

problemer med relationen (Emmertsen & Heinemann, 2010), som det også ses i eksempel 9:

477 Fe:	Godmorgen Cooli.... Very long time - no see *SS*
483 Cooligan:	Fe>>??...ehhhh.....kender vi hinanden da?.....*GG*
487 Fe:	Tja... kender og kender *GG*
491 Cooligan:	Fe>>hmmm....kan altså ikk lige kende dit nick??....*G*
508 Fe:	Cooli> *hrmff* Hva så med Fe 28 - eller laaangt tilbage female 27 ... Noget der dæmrer?..
512 Cooligan:	Fe>>nåååååååååååååååå.....haaaaaarj med dig....*SS*

Eksempel 9. (Andre Seniorer, 31.3.2000).

Fe forsøger over flere indlæg at overbevise Cooligan om at de kender hinanden. Cooligan markerer på flere måder at han desværre ikke umiddelbart kan gennemføre den gensynsaktivitet som Fe lægger op til. Han skriver både *ehhhh* og *hmmm* og uddyber sine problemer med at huske hende, og hun reagerer i linje 508 synligt indigneret over den manglende genkendelse med partiklen **hrmff**. Genkendelsen er dog så vigtig for hende at hun fortsætter aktiviteten ved at give Cooligan nogle ledetråde der bl.a. gør det klart at Fe er en forkortelse for Female. Endelig dæmrer det i linje 512 for Cooligan der markerer dette erkendelsesskifte med en meget forlænget version af *nå* (*nåååååååååååååååå.....*), hvis længde kan ses som et forsøg på at kompensere dels for den lange tid det tog for Cooligan at gøre erkendelsen, dels for at han i begyndelsen ingen anelse havde om hvem hun var. Forlængelsen som en markering af forsøget på at 'gøre det godt igen' ses også i den efterfølgende hilsen *haaaaaarj* som sammen med det forlængede *nå* får afsluttet hilseaktiviteten. Med partiklen *nåååååååååååååååå* og ikke mindst det forlængende element viser Cooligan sit engagement i interaktionen og relationen, og det kan dermed også ses som et eksempel på præference for progressivitet fordi den forlængede version af *nå* antyder Cooligans lettelse over endelig at kunne give den ønskede respons og dermed få afsluttet sekvensen.

6. Konklusion og diskussion

Analysen og forståelsen af skrevet online interaktion må nødvendigvis fokusere på indlæggenes vekselvirkning for at indfange denne særlige kommunikationsforms karakteristika både hvad angår leksikalske, syntaktiske og pragmatiske eller talehandlingsorienterede valg. Det interaktionelle er nært knyttet til responsivitet, dvs. evnen til at reagere på tidligere indlæg, og til det centrale i at forhandle sig frem til gensidig forståelse. Det særlige ved interaktion er denne konstante orientering mod de andre deltagere og deres indlæg, men hvor denne orientering i samtaler har handlet meget om turtagningens finmekanik, har det ikke samme relevans for analysen af skrevet online interaktion. I en balance mellem at bibeholde den responsive vinkel på interaktionen som en gensidig forhandling uden at gøre denne forhandlings hurtige skiftet mellem deltagerne til analysens centrale genstand har jeg forsøgt at arbejde med præferencen for progressivitet som et strukturerende element i interaktionens organisering. I første del af artiklen analyserede jeg forskellige interaktionelle ressourcer i de sociale medier, primært Facebook, og viste nogle af de affordansstrukturer der privilegerer det at skabe sammenhæng og relation mellem indlæggene og de interagerende (adressering og tagging), den fatiske kommunikation og det at fornemme samtalepartnernes nærvær. I anden del af artiklen zoomede jeg ind på de tre interaktionelle partikler *hm*, *øh* og *nå*, hvis hyppighed og anvendelse jeg diskuterede i forhold til den præference for progressivitet der fordrer at deltagerne hele tiden søger at afslutte den igangværende aktivitet. Dette afslutningsønske understøttes i høj grad af partiklen *nå*, mens både *øh* og *hm* i stedet kan ses som progressivitetsforskydende eller -hæmmende, hvad der efter min mening på falsificerende vis også understreger progressivitetens stærke strukturerende logik.

Man kan naturligvis diskutere hvilken betydning det har for progressiviteten at mit datagrundlag er hverdagschat. En sammenligning af hverdagschat og erhvervschat vil øjensynligt vise at hverdagschat i højere grad er præget af leg og fatisk kommunikation end erhvervschat, men når det handler om indlæggenes vekselvirkning, er det mit bud at præferencen for progressivitet er et grundlæggende

træk fordi den på trods af svækket sekventiel implikativitet stadig bygger på den enkeltes behov for at få præfereret respons og dermed "getting some activity accomplished" (Schegloff, 2007, s. 59). Selv når dette møder modstand som i eksempel 9 hvor den ønskede genkendelse lader vente på sig, bliver deltagerne ved med at interagere til de når målet. Hvorvidt præferencen for enighed og præferencen for "the selected next speaker to respond" (Stivers & Robinson, 2006, s. 385) er stærkere end præferencen for progressivitet, kan diskuteres, men det vil kræve en større undersøgelse end den jeg har foretaget her. Foreløbig viser mine analyser at interaktionens retning og fremdrift mod et muligt og præfereret mål sandsynligvis altid vil præge interaktionen – også selv om (eller netop i kraft af at) man kan iagttage forsøg på at forhale denne progressivitet ved fx at skrive *øh* eller *hm*.

En anden interessant diskussion som min undersøgelse lægger op til, er hvorvidt der er præference for at reagere med et like på andres indlæg, hvor stærk denne præference i givet fald er, og om den får konstituerende betydning således at der bliver præference for at skrive så den type reaktioner opnås. Er begrebet responsfremkaldelse, som jeg selv arbejdede med i min ph.d.-afhandling om chat (Hougaard, 2004, s. 250ff), fortsat relevant i interaktionen i de nyere sociale medier? En komparativ undersøgelse af forskellen på indlæg der afføder reaktioner, som fx likes, og indlæg der får ytringsbaseret respons, vil måske kunne vise om vi i dag skriver mere 'likeable' end tidligere.

Abstract

Progressivity through interactional resources and particles in written online interaction

Based on a brief introduction to the last two decades of dispute of computer-mediated communication as either oral or written communication, this article takes its departure in a conversational focus on the computer-mediated interaction (written online interaction) as sequentially organised and oriented towards a systematics of preference for progressivity, which is explained as the preference for "getting some activity accomplished" (Schegloff 2007:59).

In relation to written online interaction this article has a twofold

aim. First part discusses whether the central CA-terms ‘turn taking’ and ‘turn allocation’ are relevant and adequate in relation to digital interaction. Second part argues that in written online interaction the expectation of response is so strong that the interaction could be described as dominated by the preference for progressivity. This progressivity is investigated partly through studies of different kinds of micro-communication in social media, i.e. ‘digital notifications’, addressings and likes, partly through interactional analyses of the particles *hm*, *øh* and *nå* in webchat.

FORFATTER

Tina Thode Hougaard
Aarhus Universitet
Institut for Kommunikation og Kultur
Afdeling for Skandinaviske Studier
northth@cc.au.dk

NOTER

---

1. Undtagelser ses i split screen-interaktion (Meredith & Potter 2014) og i de skriveprikker der omtales senere i artiklen.
2. Man kunne dog betragte flooding, dvs. afsendelse af samme besked mange gange i træk, som en form for ‘rush through’-teknik.
3. De 8651 indlæg blev skrevet i et tidsrum der sammenlagt svarer til godt 24 timer.
4. Realiseringen af indlæggenes rækkefølge kan variere pga. den enkelte brugers datahastighed.
5. <https://www.socialemedier.dk/sociale-medier-2016-i-danmark/>.
6. “Selected next speaker” kan i samtaler foregå uden navns nævnelse, fx ved udpegning eller blikretning, og er ikke helt sammenligneligt med adressering.
7. Mens tagging på Instagram og Twitter fungerer via @, er det på Facebook muligt at skabe et person-tag ved blot at taste begyndelsen af den ønskede adressats fornavn eller efternavn, hvorefter Facebook vil foreslå tagging af navnet som mulighed. Tagging kan på Facebook kun anvendes ved de personer man i forvejen har en digital relation til (dvs. at man på Facebook er koblet til hinanden som venner).
8. <https://blog.twitter.com/2015/hearts-on-twitter>
9. Reaktionen kaldes følgende på Facebook: *Vild med, haha, wow, ked og vred*. Reaktionen *yay* er ikke mulig for danske brugere.
10. <http://webwoman.dk/bruger-du-like-og-synes-godt-om-forkert-paa-facebook/>
11. Oplysning fra mine studerende på Nordisk Sprog og Litteratur.
12. Tallene tager ikke højde for visse alternative stavemåde af *øh* som fx *eh*.
13. 2 personer står for over halvdelen af de 13 undtagelser.

14. <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=oh&tab=for>
15. <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=nå&tab=for>
<http://odt.hum.ku.dk/form/naa/>

LITTERATUR

- Alsbæk, Helle (2005): Om indsamling og analyse af webchat. I: *NyS* 33. København. Multivers Academic, s. 74-98.
- Andersson, Jan & Furberg, Mats (1979): *Sprog og påvirkning: Om Argumentationens Semantik*. København. Nyt Nordisk Forlag.
- Androutsopoulos, Jannis (2006): Introduction. Sociolinguistics and computer-mediated communication. *Journal of sociolinguistics*, 10(4), s. 419-438.
- Androutsopoulos, Jannis (2013): Online Data Collection. I: *Data Collection in Sociolinguistics. Methods and Applications*. Mallinson, Christine, Childs, Becky & Van Herk, Gerard (red.). New York and London: Routledge, s. 236-249.
- Antaki, Charles, Ardévol, Elisenda, Núñez, Francesc & Vayreda, Agnès (2005): 'For she who knows who she is': Managing accountability in online forum messages. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 11(1), s. 114-132.
- Baron, Naomi S. (2008): *Always on: Language in an Online and Mobile World*. Oxford: Oxford University Press.
- Baron, Naomi S. (2010): Discourse structures in Instant Messaging: The Case of Utterance Breaks. *Language@Internet*, 7, article 4.
- Bennett, Jessica (2014): Bubbles Carry a Lot of Weight. Texting Anxiety Caused by Little Bubbles. 29. August. *The New York Times*. <http://www.nytimes.com/2014/08/31/fashion/texting-anxiety-caused-by-little-bubbles.html> (lokaliseret 04.10.16).
- Coupland, Nikolas, Coupland, Justine & Robinson, Jeffrey D. (1992): "How are you?": Negotiating Phatic Communion. *Language in Society* 21, s. 207-230.
- Crystal, David (2011): *Internet linguistics: A Student Guide*. Internet Linguistics: Routledge.
- Emmertsen, Sofie & Heinemann, Trine (2010): Realization as a Device for Remediating Problems of Affiliation in Interaction. *Research on Language and Social Interaction*, 43(2), s. 109-132.
- Ferrara, Kathleen, Brunner, Hans & Whitemore, Greg (1991): Interactive Written Discourse as an Emergent Register. *Written Communication*. 8(1), Sage Publications. Beverly Hills, s. 8-34.
- Fox Tree, Jean E. (2015): Discourse markers in writing. *Discourse Studies*, 17(1), s. 64-82.
- Garcia, Angela Cora & Jacobs, Jennifer Baker (1999): The Eyes of the Beholder: Understanding the Turn-Taking System in Quasi-Synchronous Computer-Mediated Communication. *Research on Language and Social Interaction* 32(4), s. 337-367.
- Gardner, Rod (1997): The Conversation Object Mm: A Weak and Variable Acknowledging Token. *Research on Language and Social Interaction*, 30(2), s. 131-156.
- Gibson, Will (2009): Intercultural Communication Online: Conversation Analysis and the Investigation of Asynchronous Written Discourse. *Forum Qualitative Social Research*, 10(1).
- Giles, David, Stommel, Wyke, Paulus, Trena, Lester, Jessica & Reed, Darren (2015): Microanalysis of Online Data: The Methodological Development of "Digital CA". *Discourse, Context & Media*, 7, s. 45-51. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.dcm.2014.12.002>
- Goffman, Erving (2004/1967): "Om ansigtsarbejde", oversat i Jacobsen, Michael Hviid & Kristiansen, Søren (red.) *Erving Goffman. Social samhandling og mikrosociologi*. København: Hans Reitzel, s. 39-75.

- Heritage, John (1984): A Change of State Token and Aspects of Its Sequential Placement. I: *Structures of social action*. Atkinson, J. Maxwell & Heritage, John (red.). Cambridge: Cambridge University Press, s. 299–345.
- Heritage, John (2015): Well-prefaced turns in English conversation: A conversational analytic perspective. *Journal of Pragmatics*, 88, s. 88-104. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pragma.2015.08.008>
- Herring, Susan C. (1999): Interactional Coherence in CMC. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 4(4). <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.1999.tb00106.x/full>
- Herring, Susan C. (2010): Computer-Mediated Conversation Part I: Introduction and Overview. *Language@Internet*, 7, article 2.
- Hougaard, Tina Thode (2004): *Nærmest en leg. En undersøgelse af sprog og interaktion i dansk webchat*. Ph.d.-afhandling. Nordisk Institut. Aarhus Universitet.
- Hougaard, Tina Thode (2013): Hmmm - interjektioner på Facebook. I: *14. Møde Om Udforskningen af Dansk Sprog*. Schoonderbeek, Inger, Widell, Peter og Hougaard, Tina Thode (red.), Nordisk Institut, Aarhus Universitet, s. 167-184.
- Hutchby, Ian (2001): *Conversation and Technology: From the Telephone to the Internet*. Cambridge: Polity Press.
- Hutchby, Ian & Wooffitt, Robin (2008): *Conversation Analysis* (2. udg.). Cambridge: Polity.
- Jefferson, Gail (1989): Preliminary notes on a possible metric which provides for a 'standard maximum' silence of approximately one second in conversation. I: *Conversation: an interdisciplinary perspective*, Roger, Derek & Bull, Peter (red.) Clevedon: Multilingual Matters, s. 166-96.
- Jensen, Eva Skafte (2014): Tale er tale; skrift er skrift : Om skriftsproget i de nye medier. *NyS*, 46, s. 11-38. København: Dansk Sprognavn.
- Kock, Peter & Oesterreicher, Wulf (1985): Sprache der Nähe – Sprache der Distanz. Mündlichkeit und Schriftlichkeit im Spannungsfeld von Sprachtheorie und Sprachgeschichte. *Romanistisches Jahrbuch* nr. 36, s. 15-43.
- Laursen, Ditte (2006): *Det mobile samtalerum: Unges kommunikations- og samværsformer via mobiltelefonen*. Odense: Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet.
- Malinowski, Bronislaw (1923): The Problem of Meaning in Primitive Languages. I: *The Meaning of Meaning*. Ogden, Charles K. & Armstrong Richards, Ivor (red.). London, s. 451-510.
- Meredith, Joanne & Potter, Jonathan (2014): Conversation Analysis and Electronic Interactions: Methodological, Analytical and Technical Considerations. I: *Innovative Methods and Technologies for Electronic Discourse Analysis*. Lim, Hwee Ling & Sudweeks, Fay (red.). Hershey PA: IGI Global, s. 370-393.
- Meredith, Joanne & Stokoe, Elizabeth (2014): Repair: Comparing Facebook 'chat' with spoken interaction. *Discourse & Communication*, 8(2), s. 181-207. <http://dx.doi.org/10.1177/1750481313510815>
- Meyrowitz, Joshua (1986): *No sense of Place*. New York: Oxford University Press.
- Nielsen, Mie Femø (2000): Nå! – en skiftemarkør med mange funktioner. *Studier i Nordisk, 2000/2001*. København s. 51-67.
- Nielsen, Mie Femø & Nielsen, Søren Beck (2005): *Samtaleanalyse*. Forlaget Samfundslitteratur.
- Oeldorf-Hirsch, Anne & Sundar, S. Shyam (2015): Posting, commenting, and tagging: Effects of sharing news stories on Facebook. *Computers in Human Behavior*, 44, s. 240–249.
- Rintel, Sean, Mulholland, Joan & Pittam, Jeffery (2001): First Things First: Internet Relay Chat Openings. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 6(3). <http://dx.doi.org/10.1111/j.1083-6101.2001.tb00125.x>
- Rønlev, Rasmus (2013): Debatkritikernes dukseregler gælder ikke på nettet. *RetorikMagasinet*, 22(87), s. 18-20.

- Sacks, Harvey (1987/1973): On the preferences for agreement and contiguity in sequences in conversation. I: *Talk and social organization*, Button, Graham & Lee, John R.E. (red.). Clevedon: Multilingual Matters, s. 54-69.
- Sacks, Harvey, Schegloff, Emanuel A. & Jefferson, Gail (1974): 'A simplest systematics for the organization of turn taking for conversation'. I: *Studies in the organization of conversational interaction*, Schenkein, Jim N. (red.). New York: Academic Press, s. 7-55.
- Scharling, Lisbeth (2016): Trykker du "like" og "Synes godt om" af forkerte årsager på Facebook? <http://webwoman.dk/bruger-du-like-og-synes-godt-om-forkert-paa-facebook/> (lokaliseret 04.10.16).
- Schegloff, Emanuel A. (1987): Recycled turn beginnings: A precise repair mechanism in conversation's turn-taking organization. I: *Talk and Social Organisation*, Button, Graham & Lee, John R.E. (red.). Clevedon: Multilingual Matters, s. 70-85.
- Schegloff, Emanuel A. (2007): *Sequence organization in interaction. A Primer in Conversation Analysis*. 1. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schegloff, Emanuel A. (2010): Some other "Uh(m)"s. *Discourse Processes*, 47(2), s. 130-174.
- Schegloff, Emanuel A. & Sacks, Harvey (1973). Opening up Closings. *Semiotica* 8(4), s. 289-327.
- Schönfeldt, Juliane & Golato, Andrea (2003): Repair in Chats: A Conversation Analytic Approach. *Research on Language and Social Interaction*, 36(3), 241, s. 241-284.
- Smith, Aaron (2014): 6 new facts about Facebook. *PEW Internet & American life project*: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/02/03/6-new-facts-about-facebook/> (lokaliseret 20.01.2017).
- Steensig, Jakob Illum (2001): *Sprog i virkeligheden. Bidrag til en interaktionel lingvistik*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- Stivers, Tanya & Robinson, Jeffrey D. (2006): A preference for progressivity in interaction. *Language in Society*, 35(3), 367-392. <http://dx.doi.org/10.1017/S0047404506060179>
- Tannen, Deborah (2013): The Medium is the Metamessage. *Conversational Style in New Media Interaction*. I: *Discourse 2.0. Language and new media*, Tannen, Deborah & Trester, Anna Marie (red.), Washington, DC: Georgetown University Press, s. 99-117.
- Tække, Jesper (2013): Facebook og social ambivalens. I: *Facebook fra socialt netværk til meta-medie*, Tække, Jesper & Jensen, Jakob Linnaa (red.). København: Samfundslitteratur, s. 71-93.
- Werry, Christopher C. (1996): Linguistic and Interactional Features of Internet Relay Chat. I: *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*, Herring, Susan C. (red.), Amsterdam: John Benjamins, s. 47-63.
- West, Laura & Trester, Anna Marie (2013): Facework on Facebook: Conversations on Social Media. I: *Discourse 2.0. Language and new media*, Tannen, Deborah & Trester, Anna Marie (red.), Washington, DC: Georgetown University Press, s. 133-154.

BIBLIOGRAFISKE OPLYSNINGER

Hougaard, Tina Thode (2017). Progressivitet via interaktionelle ressourcer og partikler i skrevet online interaktion. I: Margrethe Heide-mann Andersen (red.), *Sprogbrug i de nye medier: 3. symposium om sprogbrug og interaktion i de nye medier, Frederiksberg 27. april 2016* (s. 19-44). (Sprognævnets konferenceserie; 5).

<https://dsn.dk/udgivelser/sproгнаevnets-konferenceserie>